

ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA ZE STÁŽE V ZAMBII 2006

V období od února do srpna 2006 jsme se zúčastnily tříměsíčních stáží v Zambii, které jsou organizovány Czech Aid NGO ve spolupráci se Zdravotně sociální fakultou Jihočeské univerzity. Tento rok jsme pracovaly v hlavním městě Zambie, Lusace, v nejhudší čtvrti města v „kompaundu Kalingalinga“.



Hlavním úkolem naší práce zde bylo zejména zajišťování dopoledních a odpoledních aktivit zdejších dětí, které v kompaundu žijí. Také jsme měly možnost pracovat na fundraisingových aktivitách. Pravidelně každou poslední sobotu v měsíci jsme měly zajištěný vlastní prodejní stánek na tzn. „Dutch marketu“, což je místní forma prodejních trhů určených zejména pro cizince. Na tomto stánku jsme prodávaly výrobky, které jsme společně s dětmi vlastnoručně vyráběly v rámci naší řemeslné dílny v Kalingalinga. Jednalo se například o hedvábné šátky, tašky, batikované prostírání, ubrusy, pečivo, atd.. Výtěžek z těchto prodejů šel ve prospěch dětí žijících v kompaundu Kalingalinga.

K naším dalším aktivitám patřila tzv. Adopce na dálku“, což je podpora nejhudších dětí formou finančních darů, kdy lidé z České Republiky posílají finanční příspěvky na konkrétní dítě, jemuž je za ně zajišťováno školní vzdělání, oblečení, zdravotní péče. Rodiče jsou o „svém“ dítěti pravidelně informováni formou dopisu.

Dne 27.7. jsme uspořádaly výstavu s názvem „Children's pictures exhibition“, na které měli návštěvníci možnost vidět vlastnoručně malované obrázky dětí, se kterými jsme předtím 3 měsíce nepřetržitě pracovaly.

Dále jsme pracovaly v hospici pro pacienty, kteří umírali na HIV, měly jsme možnost poznat denní chod tohoto hospice, dostat se i do terénu, kde pracovníci hospicu pravidelně navštěvují nemocné, kteří z různých důvodů nechtějí být hospitalizováni.

Aktivita:

Aktivita probíhá v prostorách katolického kostela St. Francis Xavier Parish Kalingalinga. Na všech aktivitách spolupracují pracovníci Home Based Care a student zambijské university, dobrovolník Elias Lee Tembo.

Sociální praxe:

Doučování

Doučování probíhá každé pondělí a pátek v době od 14 do 16 hod. Doučování se účastní pravidelně v průměru od 20-25 dětí, které mají velké problémy se vzděláním. Většina dětí nenavštěvuje žádnou školu v důsledku nepříznivé finanční situace v rodině a

i ty, které školu navštěvují (většinou státní) mají velké problémy s učením.

U většiny dětí se vyskytují poruchy učení a soustředění. Ve třídě učí místní dobrovolník Elias Lee Tembo základní předměty, se kterými mají děti největší problémy – čtení, psaní, angličtinu a matematiku.



Cílem projektu je zvýšit vzdělanost dětí na Kalingalinga a tím jim poskytnout v budoucnu příležitost získat zaměstnání a tak zabezpečit sebe i své rodiny.

Šití

Odpolední kurzy probíhají pravidelně 2x týdně v době od 14 do 16 hod. Kurzu se účastní 6 dívek ve věku od 10 do 14 let. V kurzu jsou jim předávány znalosti šití místní dobrovolnicí Anastazií Nkomesha. Dívky se učí šít šátky, ubrusy, prostírání, tašky ale

také oblečení jako jsou např. halenky, sukně či šaty. Kurzy šití budou probíhat od září 2006 i v dopoledních hodinách, kdy jeden z nich bude zdarma a dva si budou muset ženy z kompaundu částečně hradit samy.

Ruční dovednosti a rozvíjení motoriky

Ruční práce probíhají každé úterý a čtvrtek v době od 14 do 16,30 hod. Těchto aktivit se pravidelně účastní v průměru 40-70 dětí. Tyto odpolední výukové aktivity mají zajistit dětem bezpečné místo pro jejich osobnostní rozvoj. Snažíme se také o rozvoj abstraktního myšlení a o rozvoj motorických funkcí formou pohybových a míčových her, kreslení, malování na hedvábí, tvoření mozaik, koláží, vytváření ozdob z moduritu, batikování šátků apod. V roce 2007 se pokusíme o založení „keramické dílny“.



Workshopy, přednáškové aktivity

Na středy odpoledne jsou připravovány různé přednáškové aktivity, workshopy. Během naší stáže proběhl Workshop na téma HIV/AIDS. Přednášku vedl Elias Lee Tembo z organizace Lusaka West Powering Women. Přednášky se zúčastnilo 70 dětí ve věku 9-18 let. Cílem bylo zvýšení informovanosti o nebezpečí HIV/AIDS. Dětem byly předány základní informace o chorobě, způsobech přenosu a ochraně před nákazou. Nabyté znalosti vyjádřily na závěr děti obrázkem.

V měsíci červnu proběhl znovu Workshop o HIV/AIDS, tentokrát se ho zúčastnilo 35 dětí ve věku od 6 do 15 let. Přednášejícím byl opět Elias Lee Tembo z organizace Lusaka West Powering Women. Tentokrát byl Workshop veden formou semináře, kdy se s dětmi na začátku aktivně zopakovaly získané vědomosti z předešlé přednášky a jejich znalosti byly prohloubeny o další informace. Děti byly za aktivní účast odměněny džusem a sušenkami.

Workshop na téma malárie patřil k dalším bodům programu. Zúčastnilo se ho 20 dětí ve věku 12-17 let. Přednášku vedl Elias Lee Tembo z organizace Lusaka West Powering Women. Cílem bylo předání informací o nebezpečí tohoto onemocnění, způsobech přenosu a preventivních opatřeních. Děti se do přednášky aktivně zapojovaly, bylo patrné, že jim toto téma není zcela cizí. Na závěr děti kreslily obrázky na téma Preventivní opatření proti malarii. V červenci jsme také ve spolupráci se Zambijským červeným křížem organizovaly první workshop na téma „First aid“ a druhý workshop spolu s dobrovolníkem Elias Lee Tembo na téma „Osobní hygiena“.

Sportovní aktivity

V červnu byly pro děti připraveny sportovní hry, zúčastnilo se jich 45 dětí od 5 do 15 let. Děti byly rozděleny do 4 skupin se jmény afrických zvířat (žirafy, sloni, lvi, zebry) a v těchto skupinách společně plnily jednotlivé disciplíny (3 štafety, skládání obrázku a hod na cíl). Na závěr bylo vyhlášeno pořadí a dětem byly předány medaile a plyšové hračky, které jsme získaly jako sponzorský dar.

Foundraising



Každou poslední sobotu v měsíci se koná tradiční Dutch Market a na této akci má organizace Czech Aid svůj stánek. Pracovník organizace a studenti prodávají pomerančový džus a dále výrobky, které jsou vytvářeny s dětmi v rámci odpoledních aktivit na Kalingalinga. Utržené peníze jsou investovány zpět do projektů. Nakupuje se z nich materiál pro odpolední výukové a kreativní aktivity.

V rámci foundraisingu se podařilo získat zakázku na zhotovení sedáků, ubrusů a spon na ubrusy pro jednu místní restauraci. Cílem této akce bylo poskytnout práci nezaměstnaným z Kalingalinga a dále získat peníze pro projekty Czech Aid. Cíl se podařilo naplnit.

Projekt „Adopce na dálku“

Projekt Adopce zambijských dětí má pomoci na dálku dětem a mladistvým k přístupu ke vzdělání a ke zdravotní a sociální péči. Díky vysoké nezaměstnanosti a s tím spojené chudobě si rodiče dětí nebo jejich opatrovníci často nemohou dovolit hradit výdaje spojené s výukou – jedná se zejména o školní uniformy, knihy a učebnice, sešity apod. S „adoptovanými“ dětmi jsme byly stále v kontaktu. Z peněz, které poskytl „adoptivní“ rodič se dítěti nakupuje vše potřebné pro výuku a hradí se mu nezbytná zdravotně sociální péče. V měsíci květnu se podařilo „adoptovat“ další dítě, které díky tomu mohlo ihned nastoupit do školy. V současné době je sponzorováno 9 dětí, které díky této podpoře mají přístup ke vzdělání.

Denní plán – sociální pracovník

8,00 – 10,00 – administrativní činnost, účetnictví z předešlého dne apod.

10,00 – 12,00 – příprava na odpolední aktivity, zařizování adopcí zambijských dětí (organizování školy, koupě potřebných pomůcek a školních potřeb, návštěva v rodinách apod.)

12,00 – 13,00 – polední pauza

13,00 – 14,00 – práce s internetem, kontrola pošty

14,00 – 16,00 (16,30) – odpolední volnočasové a edukační aktivity na Kalingalinga

16,00 – 16,30 – návrat z Kalingalinga, vrácení věcí použitých na odpolední aktivity

Zdravotnická praxe:

V Health Centre Lusaka jsme také vykonávaly funkci zdravotní sestry.

Náplň práce byla:

- administrativní činnost,
- asistence lékaři (při vyšetření, při ošetřování nemocných, při výjezdu,..),
- aplikace i.m., s.c. injekcí,
- odběr kapilární a venózní krve.

Pracovní doba: Po – Pá 8.00 – 12.00, 15.00 – 17.00, o víkendech v případě potřeby.

Cíle:

Cílem projektů pořádaných sdružením Czech Aid v Zambii je zejména:

- trénink místních lidí, učitelů a spolupracovníků a jejich spolupráce na projektech;
- poskytnout bezpečný prostor dětem na ulici;
- rozvíjení dovedností dětí;
- rozvoj vzdělanosti nejchudších obyvatel Zambie;
- získávání peněz na rozvoj výše zmíněných aktivit.

Cíle do budoucna:

- založení keramické dílny v prostorách Kalingalinga
- doplnění technické vybavenosti stávající řemeslné dílny
- na podzim 2006 organizace výstavy ve výstavní síni
- vytvoření nových studijních skupin Kurzu šití a zahájení spolupráce s dalším lektorem;
- rozvoj vzdělanosti prostřednictvím Workshopů na různá témata (první pomoc, osobní hygiena apod.);
- získávání dalších finančních prostředků v rámci fundraisingu.

Spolupráce:

- Organizace Kalingalinga Home Based Care, zastoupená Emmou Siakavuba, Izakem Katunga a Lentym M. Mwansa.
- Kněží z katolického kostela St. Francis Xavier Parish Kalingalinga.
- Organizace Lusaka West Powering Women, zastoupená Eliášem Lee Tembo.
- Studenti Zdravotně sociální fakulty Jihočeské University České Budějovice

Závěr:

Letošní stáže v Zambii hodnotíme velmi pozitivně. Ve srovnání s minulým rokem jsme měly letos k dispozici veliké zázemí na klinice Health centre v Lusace. Díky této podpoře se nám podařilo zorganizovat více aktivit v oblasti konkrétní pomoci dětem ulice.

V práci s těmito dětmi jsme se snažily naučit je novým dovednostem a základům abecizace, předat jim vědomosti nezbytné pro jejich budoucí život. Měly možnost se také účastnit přednášek formou workshopů o HIV /AIDS. Za důležitou považují spolupráci s místními dobrovolníky a to z toho důvodu, že mnoho dětí ovládá pouze místní jazyk Nanju a tito dobrovolníci nám pomáhají překonávat tuto jazykovou bariéru.

Projekt Adopce na dálku, který za Českou republiku organizuje Czechoslovak project, hodnotíme velice kladně. Na tomto projektu se v české republice osobně účastní jako projektová koordinátora Monika Měrotská a o to více ji přinesla osobní účast v Zambii, kde se měla možnost seznámit se s dětmi, které jsou adoptovány na dálku a poznat lépe jejich potřeby a rodinné zázemí.

Odpolední aktivity pro děti probíhají u kostela na Kalingalinga, což považujeme za mírně problematické, protože toto místo je prostorově otevřené a není zde možnost jej uzavřít pouze pro potřeby naší komunity. Každý den nám tak přicházel jiný počet dětí, ne všechny ve stejnou dobu, aktivity nebylo možné začínat se všemi najednou a připravovat materiály vždy pro stejný počet dětí. Plánování programu tak bylo značně ztěžováno. Do budoucna bychom pro tyto



účely navrhovaly najít ve stejné lokalitě v prostorách fary uzavřenou místnost, nebo oplocený areál.

Jsme rády, že jsme měly možnost pracovat na fundraisingových aktivitách a seznámit se tak s další z aktivit, které pomáhají dětem zapojit se do běžného života.

Kladně také hodnotíme výstavu, kterou se nám podařilo zorganizovat, a která pro nás představuje další výzvu pro příští rok, kdy chceme zorganizovat druhý ročník, tentokrát ve větších prostorách a za účasti ambasády České Republiky v Zimbabwe.

Letošní stáž nás také obohatila o další pohled na celou problematiku, kdy jsme měly možnost pracovat v místním hospici pro umírající HIV. Za možnost účastnit se této stáže bychom chtěly na tomto místě poděkovat HCP Praha za jejich podporu; za cenné podněty a rady děkujeme panu Dr. Stanislavu Kusému a paní Dr. Jarmile Kusé z Czech Aid NGO a také Zdravotně sociální fakultě Jihočeské univerzity, zahraničnímu oddělení a panu děkanovi prof. MUDr. Velemínskému, CSc.

Šárka Koubová (serry@seznam.cz)

Vendula Veselá (vesela@centrum.cz)

Iveta Švecová (iveta.svecova@seznam.cz)

a Monika Měrotská (Monika.Merotska@seznam.cz)

Doplnění informací ze zahraniční stáže v Zambii (září-prosinec 2006)

Truhlářská dílna

Během našeho pobytu se mimo předchozích aktivit, které popisují předchozí studentky, rozběhla také truhlářská dílna. Jsou v ní zapojeni 3 chlapci a učí se zde základním dovednostem. Dílnu má na starosti Luděk, který je technickým zaměstnancem kliniky.

Šicí dílna

Pro šicí dílnu se nám podařilo získat po prvotní negativní zkušenosti s Anastazií (začínala v dílně jako švadlena) novou švadlenu Beatrice, která učí cca 8 děvčat základním dovednostem. Od základních stehů až po jednoduché výrobky, které jsme pak také prodávaly na Dutch marketu. Pokud tedy máte i vy nějaké nápady, které by se zde v šicí dílně daly využít, tak je určitě neváhejte použít.

Odpolední programy

Ke konci naší stáže se začalo s přístavbou ke garáži, která by měla sloužit jako třída. V souvislosti s novou třídou se uvažovalo také o tom, že by program mohl být i v dopoledních hodinách a to hlavně pro děti, které nenavštěvují školu. Proto by nebylo od věci zavést docházku dětí a v dopoledních hodinách se více zaměřit na edukační činnost. Bude to určitě přínosnější, protože účast dětí bude menší a tak i výsledky budou viditelnější. Jinak se nám podařilo navázat spolupráci se dvěma malířkami. Radu Kirby (Češka žijící v Zambii) a Laura Chimowitz, na kterou by měla mít sociální pracovnice Radka Rejová kontakt.

Stáž bychom určitě doporučily. Jen je třeba se vyzbrojit trpělivostí a oprostit se od iluzí, že vše půjde dle vašich představ, protože realita je trochu jiná než ji známe z krásných dokumentů o Africe. Jinak vzhledem k tomu, že obě dvě máme zdravotní školu, tak jsme měly možnost aktivně se účastnit i zdravotnických projektů. Jinak si určitě procvičte jízdu autem, jelikož i tu tam využijete. Jezdí se vlevo a bez předpisů, takže až se ze Zambie vrátíte, na českých silnicích vás už nic nepřekvapí.

Pokud budete mít nějaké dotazy, tak se klidně ozvěte. Verča a Lenka

v.saresova@seznam.cz, lenka.proch@seznam.cz

PRAKTICKÉ RADY A INFORMACE

1. Očkování

S očkováním je třeba začít zhruba 3 měsíce před odletem. V očkovacím centru Vám poradí, které očkování je potřeba mít. Nicméně, jedná se o tato očkování:

- žlutá zimnice,
- břišní tyfus,
- virová hepatitida A (VHB-máme jako studenti ZSF),
- meningokoková meningitida a
- TBC.

S očkováním je třeba začít včas, neboť mezi jednotlivými vakcínami musí být pauza. V očkovacím centru Vám také napíše recept na antimalarika (pravděpodobně Lariam). Očkování mě vyšlo zhruba na 2 000,- Kč. Lariam jsem si kupovala v ČB v lékárně ve vstupním vestibulu do nemocnice-tam stál přibližně 1 300,- Kč. Lariam je třeba začít brát týden před odletem, pak celý pobyt a dobrat jej tři týdny po přiletu.

2. Letenka

Já jsem si letenku kupovala u GTS International a platila jsem za ní 35 000,- Kč, ale dá se sehnat i levněji, pokud začnete letenku hledat co nejdříve před odletem. Jakmile budete vědět přesný termín Vaší stáže, který se dozvíte buď na zahraničním oddělení ZSF JU nebo přímo od Dr. Kusé, hned si rezervujte letenku. Nezapomeňte uplatnit všechny slevy na něž máte při koupi letenky nárok – ISIC sleva, sleva pro mládež do 26 let,.. Pokud můžu doporučit, nelétejte přes Paříž, anebo si tam nechejte časovou rezervu alespoň dvě hodiny. My jsme tam měly jen hodinu a bylo to velmi hektické:-)

3. Pojištění

Já jsem si sjednala pojistku u pojišťovny UNIQUA v GTS International (Lannova 8, ČB). Doporučuje se sjednat si pojistku s repatriací do 2 000 000Kč.

4. Zahraniční oddělení

Tam je třeba doručit kopii očkovacího průkazu, kopii pojištění a potvrzení od lékaře, že jste po zdravotní stránce schopni stáže v Zambii.

5. Vízum

Vízum se vyřizuje na letišti – budete žádat o vízum turistické a udáte pouze adresu a kontakt na Dr. Kusého a na Českou polikliniku v Lusace (Czech Aid, NGO, 8238 Nangwenya Rd. P.O.BOX FW 247, Lusaka, Zambia, tel/fax : +260 1 253 338 nebo +260 1 254 819).

Turistické vízum dostanete na 1 měsíc a pak si ho musíte prodlužovat. Za vízum zaplatíte 25 \$. Při odletu zaplatíte ještě 20 \$.

6. Finance

Od školy dostanete stipendium ve výši 30 000,-Kč, ale Ti z Vás, kteří pojedou do Zambie na začátku roku (leden – březen) tak mohou stipendium dostat vyplaceno až zpětně – během měsíce dubna – je to proto, že toto stipendium je z Rozvojových programů MŠMT a finanční prostředky z MŠMT jsou na účet ZSF JU převedeny až v průběhu měsíce dubna. Proto raději počítejte s větší finanční rezervou. Stipendium postačí na úhradu letenky, a když máte štěstí, vystačí Vám i na očkování popřípadě pojištění. Ostatní náklady si hradíte sami. Já jsem s sebou měla 1 000\$ na celý pobyt, dá se s tím docela solidně vyjít. Do Zambie si vezměte dolary nebo eura a tam si je pak vyměníte za místní měnu (Kwacha). V době našeho pobytu byl kurz asi 8 Kč za 1 000 Kwacha.

7. Ubytování

Ubytování je poskytováno zdarma na české klinice. Je ve velmi dobrém stavu. Jen si vezměte adaptér na britský typ zásuvek. K dispozici budete mít zdarma také auto. Je třeba si vyřídit mezinárodní řidičský průkaz. Kdyby na úřadě nevěděli, jaký typ Vám mají vystavit, tak chtějte ten, který je vydáván na jeden rok. Jinak v Zambii se jezdí vlevo, ale na to si brzy zvyknete.

8. Jídlo

Doporučuji si vzít s sebou nějaké instantní polévky, rýži, těstoviny apod. V Zambii jsou potraviny docela drahé, takže aspoň na začátku trochu ušetříte. Také si vezměte česnek, koření a sýry, protože ty jsou opravdu předražené. V Zambii se dají sehnat všechny potraviny.

9. Co ještě s sebou

1. **Kosmetické a hygienické potřeby**
2. **Léky** – acylpirin, vitamíny, endiaron, náplast... + čisticí tablety do vody - **Pozor!!** – nebrat DIAZEPAn – v Zambii je zakázaný!
3. **Adaptér na britský typ zásuvek** – pokud budete používat nějaké české spotřebiče – fén, rádio,..
4. **Mobilní telefon** – duálně odblokovaný a bez SIM karty + nabíječku (Pro volání do Zambie z Mobilu v ČR je důležité, v rámci úspor, vytočit nejprve toto předčísli: 104200 260 + číslo mobilu - cena: 10Kč/minuta)
5. **Kosmetika** – v Zambii je kosmetika a hygienické potřeby drahá, proto si vše potřebné raději vezměte s sebou z domova

6. **Jídlo** – všechny základní potraviny lze nakoupit v obchodech – ale přesto si s sebou vezměte sýry, česnek, sůl, pepř a další koření – v Zambii je to zbytečně drahé
7. **Oblečení** – dobré sportovní boty, raketu na tenis nebo na squash, plavky pro koupání v bazénu – dobré a levné podmínky.
8. Šití, vodovky, plastelína, křídly, pexeso, ... pro práci s dětmi – papír je k dispozici
9. Rádio, Discman – aby Vám nebylo smutno

10. Důležité webové stránky

1. letenky

- <http://www.asiana.cz/>
- <http://www.gtsint.cz/>
- <http://www.condor.cz/>
- http://letenky.studentagency.cz/letenky/?SET_jazyk=czech

2. očkování

- <http://vakciny.net/CIZINA/Afrika/zambie.htm>

3. pojištění

- <http://www.uniqa.cz/uniqa.cz/cms/service/onlinetravel/index.jsp> (možno přikoupit k ISIC kartě na GTS International)

4. aktuální měnové kurzy

- <http://www.xe.com/ucc/>
- http://www.cnb.cz/www.cnb.cz/cz/financni_trhy/devizovy_trh/kurzy_devizoveho_trhu/index.html

5. Zambie

- <http://www.mzv.cz/wwwo/default.asp?id=26969&ido=2278&idj=1&amb=33&ParentIDO=2273>
- <http://www.africaguide.com/country/zambia/>
- <http://www.czech-aid.cz/index.html> (Czech Aid NGO)

11. Kontakty a reference

- **Zahraníční oddělení ZSF JU**, U Výstaviště 26 č. dveří 005, tel: 387 773 693, email: zahr@zsf.jcu.cz
- **Dr. Jarmila Kusá**, Czech Aid, Health Centre Pratur, Vodičkova 28, 110 00 Praha 1, tel: 224 220 040, email: jakusa@seznam.cz

FOTODOKUMENTACE:

Práce v terénu



Výroba míček



Výtvarná výchova

